

Pia Hilaria R. P. Angelini Gazæi E Societate Iesv Atrebatis

Gazet, Angelin

Antverpiae, 1629

Prælude. D. Virginis imago, quam Lætitie vocant, vulgo de Liesse, cælitus delapsa ad captiuos Francos, illos è Soldani ditione in Franciam per aërem detulit cum ipsius Soldani filiâ per eos ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70444](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70444)

P R A E L V D I V M.

D. VIRGINIS imago, quam LÆTITIÆ vocant, vulgò DE LIESSE, cælitus delapsa ad captiuos Francos, illos è Soldani ditione in Franciam per aërem detulit cum ipsius Soldani filiâ per eos ad fidem conuersâ.

Ex Annalibus Melitenfium.

Diua in oris clara Veromanduis,
 Quæ nostra dici Domina Latitia soles,
 Annon Hilaribus anteire vis Pijs,
 Quæ Gaza pauper Angelini fert foras?
 Latitia, Hilaritas, sunt sorores intima;
 Germanus harum frater est Pius Lepos.
 Quod igitur Hilare, quod Pium pariter fiet,
 Ingredior Hilaris & Pia historia fores.
 Mobilibus annis more dilapsis suo,
 Iam panè quintum sæculum in vtopia locos
 Celeribus euolauit alis (sic volunt
 Nati atque nata Temporis, Menses, Dies,
 Noctes & Hora, ceteriq; Pegasi)
 Cùm Francus armis acer, animis acrior,
 Tellure sanctâ Canibus erepta impijs
 Haud diu potiri visus est. Id temporis
 Idq; regionis tres erant, quos sanguinis
 Paterni auitus splendor, & Solyma sacer
 Equestris ordo, & gesta res bello benè
 Fecisse fertur inclytos: fratres erant

Vero-

P R A E L U D I U M.

Veromanduorum nati & alti in finibus,
Quos patria tellus Eppa, seu Marchesium,
Cum flore reliquo bellicosa Gallia,
In belli arenam destinauerat Sacri.

Sed misera pugna sic volentis alea,
Dum fortè medios impetu in cuneos ruunt
Validius, Ascalone captiuos dedit,
Et hinc Cayrum duxit, urbem Principem.

Soldanus illos & prece, & pretio, & minis,
Et spebus amplis è sacra Fidei sinu
Ad Mahometis Alcoranum nobile,
Nobile probrosis fabulis, transducere
Satagit; haud tamen sat egit, perditos
Inanis hamos & operam lusit suam.

Indomita fratrum pectora (ut bullas puer
Vitreas ab undâ ludibundus obruit
Repentè tumidas, & repentè euanidas)
Haud aliter amplas spes, minas, pretium & preces
Ludibria ventis ore constanti dabant:
Vtq; Catharinam Maximinus in suos
Pellicere cassos nifus, acciuit sophos,
Qui mille tricis illigantes Virginem
In Ethniciſmi mergerent atrum chaos;
Sed Diua tricas, velut arachnes stamina,
Ludente digito euoluit: haud isti secus
Agiliter explosère Machometica
Legis-peritos, imò legisperditos.

Nil Rabbi potuit Kimbi, nil Rabbi Haccados,
Nihil Aben Esra, & reliqua Rabbinum strues,
Pluente ab alto robur & animos Deo.

Soldanus iras acuit: hi constantiam,
Iussi in profundam carceris condi specum.

Fuit

P R A E L U D I U M.

Fuit Tyranno gnata nubilis, cui
Ismeria nomen; si decora umquam fuit,
Decora vultu virgo: si Princeps fuit,
Augusta Princeps; ipsa corculum patris,
Et patris oculus, & senatus, & omnia:
Adèd illa solers & potentis eloquii;
Et Mahometi dogma, nugas putidas
Erat à tenellis docta secundissimè.

Quod ergo nullus Talpa Mahometicus
Efficere potis est, ut suam eiurent fidem,
Id posse tandem filiam ratus pater,
Adire captiuos iubet, mandat sui
Ut tela promat ingenij & facundia,
Saxumq; moueat omne, & omnem machinam,
Ut Mahometi supplicent, ut & sinant
Se fieri Apellas, inde mox lanizeros.

Iuuenes in imo conditos erga stulo
Visit, reuisit Ismeria; placidè, diu
Auditur, audit; urget, urgetur magis,
Nam Dia virtus, gladius anceps, impetit
Imas medullas fortior, tundit, fodit,
Ut victa dederit virgines tandem manus
Ismeria, putrem Mahometem despuens.
Cecinit, Iò triumphæ victrix Veritas,
Cecinere fratres. Inter hæc spe sutili
Nata genitorem lactat, ut breui breui
Meliora victi sentiant. Id nuntij
Soldanus haurit avidus, & natam osculans.

Cœpti deinceps (sic Tyrannus imperat)
Melius haberi & habere captiui mei.
Hos virgo adire per frequens, ritus sacros
Sitiens doceri, Christiana dogmata

Exci-

P R A E L U D I V M.

Excipere facilis, facilis animo condere.

Sed magnus illi, praëq; ceteris pius
Nescio quis intus ardet in Mariam amor,
Quam laude Iuvenes euehant amplissimâ,
Dei hanc Parentem Calitumq; Principem,
Virginibus etiam virginem impensissimè
Fauere pronam, ferre opem, dare munera.

His icta stimulis in Deiparam Ismeria
Virgineo ocello lenè vinctos intuens,

” O si, inquebat, vel pusilla icuncula,
” Aut statua ligno sculpta vel saxo, mihi
” Dono veniret, qua hanc Patronam virginum
” Referat, ut ut erit! Regia ut faxint satis
Voto puella, hi ligna confestim petunt:
Mox ipsa quercus & pyri fragmen gerit,
Simulq; scalprum, malleumq; & circinum.

Postquam valere iusserat, fabri inclyti,
Fabrilis opera tam periti, quam lyra is
Quem ritè norunt Arcades, stant penduli,
In se ora vertunt mutua, inspectant manus,
Manus ineptas malleo, aptas lancea,
Minusq; cauta sponsionis poenitet.

Quid agant? Maria providentes rem geri,
Ad vota tandem supplices proni ruunt,
Caloq; sibi precantur artifices manus
Fabrefacienda, quam volebat, Iconi.

Tum placidis oculis somnus insperantibus
Adrepi;ibat atra iam Phœbi soror
Sua inter astra, cum ecce se carcer videt,
Simulq; stratos incolas humi suos:
Nam lux oborta Cynthio par aut prior,
Mora nulla tenebras exules mittit foras,

Dum

P R A E L U D I U M.

Dum lapsa calo magna calituum cohors
Statuam venustam sed pusillam fratribus
Somno sepultis ingerit; cantu dein
Festiuo in aures dormientium fluit.

Audire sopiti melos, sed somnium
Inane visi credere, usquedum vigil
Hos inter unus pandit aures & oculos,
„ Cubitoq; pulsans proximum, Quis hic sonus,
„ Mi frater, inquit, unde lumen, unde odos?
Is namq; totam mirus afflabat specum.

Repente sese territi dant in pedes,
Oculisq; versis undique, en cernunt humi
Statuam pusillam sed venustam Virginis
Gremio gerentis Parvulum: hinc radij, hinc odes
Toto fluebant carcere. Istoc munere
Iuvenes beati, in gratias, in lacrymas,
In vota fusi, in oscula, expectant diem.

Ismeria vigili mane carcerem subit,
Caepumne sit opus, scire curiosior:
Cernit etiamtum genua flexos, & pio
Gestu frementes, vixq; patientes sui,
Oculisq; lumen haurit inopinabile,
Sorbetq; odorem naribus, qualem suis
Sabaa terris, & suis Panchaia.

Stupore torpet fixa, sed demum aspicit,
Subitoq; fertur impete in Pignus sacrum.
Tam lata, quam sit ipsa Latitia: ast ubi
Retulere certi, non sua artis hoc opus,
Sed inter astra conditam Divum manus,
Tam liquidiore delibuta gaudio
Ismeria, iam non Ismeria, sed Latitia
Est ipsa, & illi pane latitia ebrj.

Exinde

P R A E L U D I U M.

Exinde statua nomen inditum fuit,
Quod his in antro iam diu marentibus
Longè dedisset esse tunc Latissimis.

Ismeria sibi habet, & suum fert in larem.
Vbi mille donat basis nunc Filij
Nunc matris ora, nunc utrique duplices
Lacrymata palmas tendit, orat ut sibi
Rapta è periculis & furore Patrio
Ad Christiana sacra prompta sit fuga,
Ut & iuuenibus in Penates patrios.

Interea amico dum sopori se dedit,
Olli & videndam se Dei Parens dedit:

- „ Age Nata, votis annuo vestris, ait,
„ Cras tuta vinctis cum tuis ini fugam.
„ Dux ero remotas in plagas, quas Icone
„ Donabis illâ, tunc mihi cognominis
„ Maria sacro è Latice nuncupaberis.

Dum suauandos Ismeria tentat pedes
Corripere, somnum rumpit, illa abscefferat.

Molitur abicere seras, at simul Patri
Spem renouat, omnis absit ut suspectio.
Conuasat aurum, quâ potis; condit sinu
Onychas, smaragdos, sardios, iaspidas,
Gemmisq; circumuestit Iconem suam.

- Vbi vesper auram subiit, ipsa carcerem
Vixq; intro ocellos per fenestellam tulit,
„ Abeamus, inquit, Domina Latitia iubet,
„ Ducem spopondit se fuga, ducem via.

Nec mora, reclusa est sponte septemplex, sui
Oblita strepitus porta; non canicula
Leui somnis vlla, non molossus grunniit,
Non timidus anser sibilum emisit leuem.

Nemo

P R A E L U D I U M.

Nemo vnus illis obuius totis vijs
 Vasta Cayri, & commodum appellit ratem
 Iuuenis decorus, trānsque Nili deuehit
 Fluenta tacitus. Oedipo nil est opus,
 Quis iste nauta fuerit. Hinc lati viam
 Vlrā capessunt, mutuisq; plausibus
 Adgratulantur, mutuisq; gratijs
 Virgo iuuenibus, atque iuuenes virgini.
 Sed ista tandem lassa delicatulos,
 Iam iamque tumidos pustulis trahit pedes,
 Quos rheda ferre sueta, non durum hoc solum.
 Illius enī, o sub cupressi tegmine
 (Vbi & supernum Munus expositum fuit)
 Sedetur, & tacetur, & quiescitur,
 Dormitur etiam (an somnieiur nescio,
 Nisi fortē se volare somniauerint)
 Dormitur, inquam, multa nox altissimē.
 Ast dum recumbunt in virenti cespite,
 Stat vigil Imago sospitatrix, Angelis
 Hinc inde Diua iussa praestolantibus.
 Iubet ab olympo, moxq; nubes splendida
 (Qua tota currus, & rota, & temo fuit)
 Iam sesquisomnes ambit, ac humo leuati
 Aligera pariter turba principi loco
 Statuam reponit; inde succollans rotis,
 Euehit in auras nescios. Sed quid Pharos,
 Quid Aula, quid Tyrannus interea pater?
 Quos hic furores, suspicari est obuium,
 Pluraq; silendo quā loquendo proloquor.
 Benē comitatos transfugas terrā & mari
 Frustrā requirit vndique; auolauerant,
 Dum bella plenas Luna monstrabat genas

Pelago

PRÆLUDIVM.

Pelago sereno, littorumq; anfractibus.

*Stupuerunt nauta, qui maris tunc Inferi
Altum secabant, aut legebant littora,
Hanc contuentes navium celerrimam,
Et insolenti luce candidissimam
Contra sorores ire, & illas findere,
Scitante Zephyro, qua sit istac impudens,
Qua se haud salutet, imò trudat obuium?*

*A Nilo in oras Italas rectissimam
Sudo meabat ethere: hinc niuem hanc nouam
Sibi visus Apenninus opperirier,
Sed falsus ille tam fuit, quàm longus est.*

*Brundisio ad Alpes ipsa sese transdedit,
Romam hinc salutans, inde Laureti domum:
Tum transmeatis Alpibus, dein Heluetis,
Gallos super erat; hinc rotas demittere
Vicina Rhemis cœpit, alas ut solet
Nido propinquans stringere volucris suas.*

*Tandem arua spectans Fratribus natalia
(Hic Eppa se prodebat, hinc Marchesium)
Delapsa placidè constitit nubes solo,
Superq; viridi fronde (iuxta fons erat)
Sese deonerat, quòque visum est, euolat.*

*Iacent reposti durius. vix cœperat
Aurora roseos tum capillos comere
Ad grande speculum Cynthij, cùm deserit
Iacere fessos fessus ipsemet sopor.*

*Hi se per auras iter iniisse nescij
Mirantur, istuc ecquis id fontis tulit,
Quem pridiana vespèra non viderant.
Nec se cupresso, sed salice stupent regi.*

Haud procul Alexis aut Amyntas quispiam
sil-

P R A E L V D I V M.

Siluestri auenâ musicam edebat suam
Campestris ipse Musa, dum placidum pecus
Stomacho euocatos ore remolebat cibos.

Iuuat hunc adire, perq̃ contari lubet,
Icone relictâ fontis ad crepidinem.

Ismeria tam praegressa, leniusculè
Scitatur: Ecqua regio, quod nomen plaga?

Stupidus Amyntas tam ab sono lingua sono,
(Nam Paphlagonicôs forsitan vel Slaunicôs
Affata fuerat) ille Teutonicam ratus,
Aut de Batâuis aut Caninefatibus,
Huic verba reddit Gallicano-rustica,
Nescire quid rei velit, quid frendeat,

Reperitè vocem, & patrij agnoscunt soli
Idioma Iuuenes: inde sciscitantibus
Quid hocce Pagi, quem propinquum cernerent,
Marchesium, inquit, Eppa propter siluulam est.
„ Quas & videtis, en paludes proxima, &
„ Fons, unde abistis. Ergo Veromanduis
„ Iam fruimur oris? inquiunt. Motu leui

Capitis Amyntas annuit. Latitia ubi es?
Vbi huius auctor & Domina? redeunt citi
(Namq̃ in paterno rure stare se vident)
Suam reuifunt Iconem. Fons proprio
(Res mira) maior alueo, Diuam suis
Circumierat undis, atque vestem lauerat,
Multoq̃ melior inde redierat domum
Procul abigendis febribus salutifer.

Hic demum habendis gratijs, spondent fore,
Iconi venusta vt surgat Aedes id loci.
Inde properatis hanc fatigant osculis.

Sed amor parentis urget: hinc ocyssimè

Castrum

P R A E L V D I V M.

Castrum in Paternum tenditur grandi gradu.

Tum vidua mater conspicata filios
Rumore per diu mortuos, quid egerit,
Quid matre visâ filij, & merito & lubens
Sileo: silentem Lector audis, & probas,
Tibi hoc relinqui mente voluendum tuâ.

Ismeria cunctis interim est miraculo,
Et unde Princeps illa? narrant filij.
Et unde, dextrâ quam gerit, formosula
Icon Dei Parentis? hoc & filij.

Tunc vidua primis suavis hanc figere,
Arctis deinde Ismeriam complexibus,
Meritas utrique nisa grates reddere.

Ter mille procul hinc passibus, stat edito
In colle, celsis turribus spectabilis
Alauna quondam dicta, Laudunum modò est.
Itum hanc in urbem; res probata Prasuli;
Ismeria sancti lota Fontis in labro,
Maria post hac audiit, fuit & bona
Coniuncta vidua, quamdiu vitam breuem
Superstes hausit; hausit inter hac pijs
Immersa votis, virginisq; cultui.

Quid statua, tanta statua Latitiae Parens?
Huic struitur Aedes prima de ramalibus;
Exin venusto lapide moles ardua,
Vbi ipsa sedem panè pertinaciter
Legerat, & unde mota, sponte reuerterat.

Huc turba numero semper innumero fluens,
Huc vota ferri, hic vota figi maxima,
Huc conuolare quanta quanta Francia.

Tristes caterua, bella, pestis & fames,
Morbi, & dolores, & pericla, & vulnera,

Labes

P R A E L U D I U M.

*Labes ab alto, infesta Prædonum manus,
Et ipsa pueris Mors abortiuus comes,
Odere Dominam, odere Lætitiæ Domum:
Namq; effugantur, si vel eminus eminus
Spectetur Aedes, ilicet foras foras.*

*Toties abactus, & remissus in stygæ
Adfessor aut possessor ater corporum
Hanc trepidus execratur, horret ut picem
Quam bibit in Orco liquidam, & liquidam vomit.
Quod igitur Hilare, quod Pium rursum fiet,
Hoc Aeuiterno marmori insculptum velim:
Quod Bauaris Ottinga, quod Belgis Hala,
Quod Serra-Montis Hesperijs, quod Hungaris
Regalis Alba, quodque Lauretum Italis,
LÆTITIA Francis illud est, & erit suis.*

A D M A I O R E M D E I E T D E I
P A R A E G L O R I A M.

PIA